05. studeni

vlukunic@carnet.hr | 3 travnja, 2026

1879. – umro James Clerk Maxwell, škotski znanstvenik, najveći teoretski fizičar devetnaestoga stoljeća.

Radio je kao profesor u Londonu i Cambridgeu. Njegova istraživanja obuhvaćaju mnoge grane fizike, a najvažnija je elektrodinamika u kojoj je matematički formulirao Faradeyeva otkrića. Teoretski je dokazivao da je svjetlost elektro-magnetska pojava, što je Hertz pokusima potvrdio. Osim Boltzmanna i Claussiusa, Maxwell se smatra i osnivačem kinetičke teorije plinova. Formulirao je zakon raspodjele brzine molekula u plinu (Maxwellov zakon raspodjele). James Maxwell umro je u Cambridgeu 5. studenoga 1879. godine, istoga dana kada se 1831. i rodio.

1907. – na inicijativu zagrebačke Gradske skupštine, započeo probni rad zagrebačke elektrane

Samo par dana kasnije priključena je na napon cjelokupna izgrađena mreža s potrošačima. Električna rasvjeta u Zagrebu uvedena je sa zakašnjenjem u odnosu na ostale europske gradove. I prije toga neke su zgrade u gradu bile osvijetljene električnom energijom, koju su stvarali lokomobili. Zanimljivo je da je intendant Hrvatskoga zemaljskog kazališta Stjepan Miletić već 1894. uveo električnu rasvjetu u staro kazalište, koristeći se tadašnjim parnim pogonom obližnje Uspinjače.

1971. – američki pilot kapetan Elgen Long krenuo je s aerodroma u San Franciscu na prvi let oko svijeta preko Sjevernog i Južnog pola

Letio je 215 sati i preletio 62.597 kilometara. Let je započeo 5. studenog, a završio 3. prosinca 1971.

1989. – umro Vladimir Horowitz, ruski pijanist

Smatran je jednim od najistaknutijih pijanista svih vremena. Njegova tehnika, korištenje boje tona i uzbudljivost njegova sviranja bili su legendarni. Iako su ga kritičari ponekad proglašavali sladunjavim i kičastim, imao je mnoštvo strastvenih sljedbenika i općenito se ubraja među najveće pijaniste dvadesetog stoljeća. Horowitz se 1940. godine doselio u Sjedinjene Američke Države, a američkim građaninom postao je 1944. godine.